

Skaraborg Logistic Centre

Ett kunskapsbaserat och strategiskt skogsindustrisamarbete som tillsammans med region och myndighet byggt ett logistiskt nav med stark utvecklingspotential.

Denna rapport om skogsbrukets styrkor vid terminaletableringar har sammanställts på uppdrag av branschorganisationen Skogsindustrierna, med Elin Swedlund som ansvarig beställare.
Ann-Britt Asplund februari 2025

1. Inledning

Skaraborg Logistic Center i Falköping är ett logistiknav som många gånger under åren dragit logistiksveriges ögon till sig. Dels på grund av mycket logistikforskning under åren genom exempelvis "Julapendeln" HCT-fordon som banat väg för regeringens beslut under 2022 om att tillåta 34,5 m långa fordon på ett utpekad vägnät. Dels för att Falköping och Skövde båda arbetade mycket aktivt och ställningstagande för att få Banverket att välja dem för etablering av ett logistikcentrum.

Idag finns här 6 terminaler varav 5 spåranslutna med totalt 6 km spår på området. Området trafikeras av 20–30 tåg per vecka.

I detta PM söker vi faktorerna till att man lyckats så bra med etableringen av ett logistiknav i Falköping.

1.1 Bakgrund

Falköpings kommun har under lång tid arbetat kring en idé om att skapa ett logistiknav för att bryta en negativ trend i kommunen och istället skapa tillväxt och framtidstro. Grundtanken baserade sig på Falköpings traditionellt logistiska tradition som järnvägsknut väl placerad där Västra stambanan och Jönköpingsbanan möts samtidigt som man har gott om vägförbindelser med andra orter.

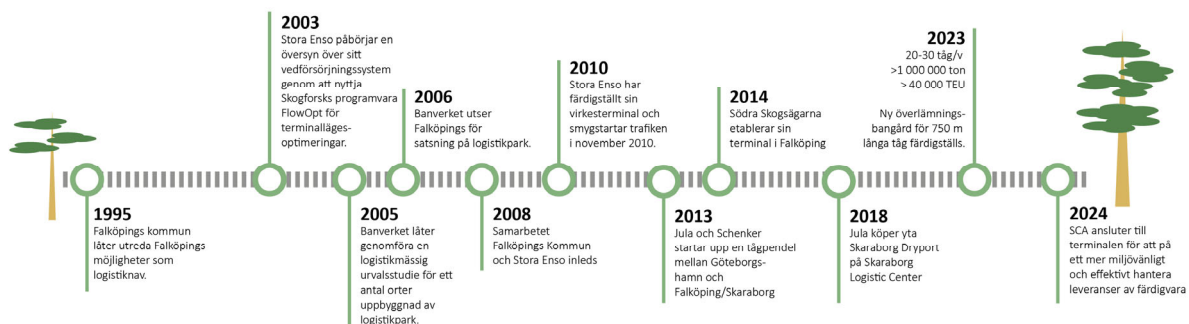
Redan på 1980-talet gjordes ett försök som gick i stöpet med stora ekonomiska följder. Under mitten av 1990-talet aktualiserades frågan igen genom ett initiativ som såg till att låta genomföra solida studier beträffande underlag och möjligheter till att skapa en logistikpark i eller runt Falköping. Bakgrundsarbetet resulterade i att kommunen till slut beslöt sig för att för en tydlig satsning genom fördjupade studier i ämnen.

Under början av 2000-talet fanns det flera kommuner och regioner som önskade satsa på en logistikpark i området mellan Väneren och Vättern. Dåvarande Banverket hade för avsikt att satsa i ett logistiknav i regionen. MEN var tydlig i sitt budskap att de satsar endast i en punkt i området.

Eftersom flera kommuner visat intresse av att få Banverkets satsning till sin kommun beslöts att man skulle låta Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet och Chalmers Tekniska Högskola ta fram en lokaliseringsstudie. Lokaliseringsstudien skulle bli styrande för var etableringen skulle ske. Lokaliseringsstudien visade på fördel för Falköping.

2. Utveckling av Skaraborg Logistic Center

Uppbyggnad av Skaraborg Logistic Center genom en förenklad tidslinje, se Figur 1.

Figur 1. Logistikparkens tidslinje med utvalda händelser under satsningen.

1980 ca Falköpings kommun beslutar sig för att storsatsa på en terminalverksamhet för att försöka bryta Falköpings negativa trend som kommun. Satsningen var felriktad och blev istället en dyr erfarenhet för kommunen.

1995

Falköpings kommun återupptar det tidigare initiativet med att skapa en terminal.

2003

Stora Enso påbörjar en översyn av sitt vedförsörjningssystem och därmed även sin terminalstruktur. Detta på grund av att man vid denna tidpunkt inte hade en riktigt robust järnvägslösning som kunde säkra ett stabilt flöde till allt större och mer effektiva produktionsenheter. Stora Enso avdelar medel för att skapa en förstärkt terminal- och tågstruktur.

2004

8-9 januari drar stormen Gudrun fram över södra Sverige och fäller ca 90 % av en normal årsavverkning på två dagar. Stormen ställer till med stora skador för skogsbruket i området. Värst drabbat var Kronobergs, Jönköpings och Hallands län. Där och då, lärde sig hela skogssverige att frakta rundved på tåg. Stora Enso stärks i sina tankar på att skapa ett effektivt tågssystem.

2006

I december 2006 meddelar Banverket att det blir Falköpings kommun som kommer att få Banverkets satsning på överlämningsbangård för uppbyggnad av en logistikpark.

2007

Falköpings kommun startar upp projektet genom att satsa 4 miljoner på förberedande markarbeten och utökade järnvägsspår in till den tänkta logistikparken.

2008

Stora Ensos analyser visar att Falköping är en möjlig lokaliseringspunkt med transportfördelar i ett större system. Stora Enso/Sydved kommer i kontakt med Falköpings kommun.

En virkesterminal var inte riktigt vad Falköpings kommun hade med i sin framtidsvision men man inser att det är ändå kan vara början på något större.

Stora Enso, Falköpings kommun och Banverket startar ett samarbete för att etablera en tågmässigt effektiv terminal. En viktig del i att det gemensamma arbetet med byggande av terminalen får en bra framdrift är uppbyggnad av en gemensam projektorganisation där Stora Enso, Banverket och Falköpings kommun ingår. Stora Enso som har god vana och kunskap gällande terminaler och terminalbyggnader får en ledande roll. Banverket ansvarar för uppbyggnad av en överlämningsbangård. Kommunen ser till att bygga anslutande infrastruktur och att alla tillstånd och nödvändig kommunal samverkan taktar med bygget.

2010

Stora Enso har färdigställt sin virkesterminal och smygstartar trafiken i november 2010.

2011

Officiell invigning av Falköpings terminalen den 5 maj

2012

Skaraborg Logistic Center nomineras till årets transportlösning på Transport & Logistikmässan i Göteborg

2013

Jula och Schenker startar upp en tågpendel mellan Göteborgs hamn och Falköping/Skaraborg

2014

Södra Skogsägarna etablerar sin terminal i Falköping

Transportstyrelsen godkänner dispens för lastbilsekipage på 31,1 m för ett par lastbilar som hanterar Julapendelns sista ben. Vilket möjliggör lastbilstransport av två 40" containers samtidigt.

2018

Jula köper yta Skaraborg Dryport på Skaraborg Logistic Center

2021

Jula storsatsar tillsammans med Falköpings kommun i Logistikcentret. Tillsammans investerar man 400 miljoner kronor. Logistikytan hanterar nu mer än 1 000 000 ton gods, fler är 40 000 TEU och tar emot 20-30 tåg per vecka. Se Figur 2. Områdeskarta Skaraborg Logistic Centers giltig 2022. Kartan är kopierad från Skaraborg Logistic Centers hemsida.

2023 ny överlämningsbangård för 750 m långa tåg färdigställs. Trafikverket ansluter bangården till förbigångsspåret så att tåg nu även kan ankomma och avgå norrut mot Skövde.

Figur 2. Områdeskarta Skaraborg Logistic Centers giltig 2022. Kartan är kopierad från Skaraborg Logistic Centers hemsida.

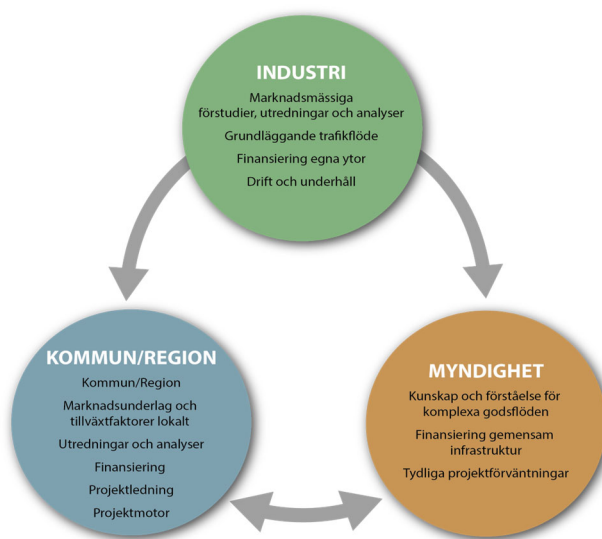
2024 Cirkeln sluts och från och med juni 2024 hanteras även skogsindustrins färdigvaror på området. SCA hyr in sig i Julas lokaler för att hantera färdigvaror för lokal leverans men också utskeppning via Göteborgs hamn. Allt med stort miljötänk; miljöklassade lokaler, hantering med elfordon, lokal distribution med LBG-drivna bilar men också genom en mer anpassad och effektiv tåglogistik.

3. Slutsats

Skogsindustrin är en av Sveriges mest erfarna transportköpare och köper in en enorm mängd transporter årligen. Skogsaktörerna baserar sina terminalsatsningar på väl genomförda förstudier och transportoptimeringskalkyler. Dessa visar sig ofta sammanfalla med behov från annan industri.

Skogsindustrins etableringar ger flera av grundförutsättningarna för skapande av logistiknoder; kunskap om var en etablering bör ske, stabila grundflöden av gods och de första nödvändiga investeringarna.

I fallet Skaraborg Logistic Center talar alla aktörer om vikten av faktabaserade beslut samt en kompetensstark och beslutsam projektorganisation bestående av Kommun/Region, Industri och Myndighet inom infrastruktur. Se Figur 3. Samverkan mellan aktörer och dess olika roller för effektiv framdrift

Figur 3.

Figur 3. Samverkan mellan aktörer och dess olika roller för effektiv framdrift

Med andra ord har man Skogsindustrin i ryggen finns det goda förutsättningar för en vinstgivande situation vid anläggning av framtidssatsande logistiklösningar som kan ge goda resultat över tid.

4. Referenslista

Pressinformation Stora Enso Sydved

<https://www.yumpu.com/sv/document/read/19663983/invigning-av-falkopingsterminalen-sydved-ab>

Etableringsinformation Södra Skogsägarna

[Södra expanderar i Falköping \(sodra.com\)](https://sodra.com/sodra-expanderar-i-falkoping/)

Järnvägsnyheter

[Jula köper Dryport Skaraborg | JARNVAGSnyheter.se](https://jarnvag.snyheter.se/jula-koer-dryport-skaraborg/)

[400 miljoner kronor satsas i Skaraborg Logistic Center | JARNVAGSnyheter.se](https://jarnvag.snyheter.se/400-miljoner-kronor-satsas-i-skaraborg-logistic-center/)

Hemsida Skaraborg Logistic Center

[Skaraborg Logistic Center | Business Region Skaraborg](https://skaraborglogisticcenter.se/)

P4 Skaraborg

[Falköping satsar fyra miljoner på järnvägsterminal - P4 Skaraborg | Sveriges Radio](https://sverigesradio.se/program/1000/falkoping-satsar-fyra-miljoner-pa-jarnvagsterminal-p4-skaraborg/)

Studentrapport

[Skaraborg Logistic Center - historien bakom och framtida utvecklingsmöjligheter \(gu.se\)](https://gu.se/utvecklingsmojligheter/skaraborg-logistic-center-historien-bakom-och-framtida-utvecklingsmojligheter/)

Nyheter från SCA:S hemsida

[Ny tågterminal med hög miljöprofil och unikt läge – SCA](https://www.sca.se/nyheter/ny-tagsterminal-med-hog-miljoprofil-och-unikt-lage/)

4.1 Intervjuer

- 2023-01 Håkan Alexandersson Fd Projektledare Falköpingsterminalen, Stora Enso
- 2023-01 Bo Aldurén, Senior konsult, Aldurén Consulting AB
- 2023-01 Leif Bigsten Fd Projektledare Skaraborg Logistic Center
- 2023-01 Rickard Bergqvist Professor inom logistik och transportekonomi vid Handelshögskolan i Göteborg

Together with our clients
and the collective
knowledge of our 18,500
architects, engineers and
other specialists, we co-
create solutions that
address urbanisation,
capture the power of
digitalisation, and make our
societies more sustainable.

Sweco – Transforming
society together